

Stanovisko Výboru regiónov – Akčný plán pre konkurencieschopný a udržateľný oceliarsky priemysel v Európe

(2014/C 114/05)

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV,

1. sa domnieva, že oceliarstvo má zásadný význam pre celkové hospodárstvo Európskej únie a je mimoriadne dôležitým strategickým odvetvím, ktoré má priamy vplyv na hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj vo všetkých členských štátoch Európskej únie;
2. zastáva názor, že budúci vývoj európskeho oceliarskeho priemyslu takisto priamo ovplyvňuje rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni a že konkurencieschopný a udržateľný oceliarsky priemysel je podmienkou a dôležitým parametrom hospodárskeho oživenia v mnohých európskych regiónoch;
3. sa domnieva, že v záujme zaručenia dlhodobej bezpečnosti zásobovania Európskej únie je nevyhnutné zaviesť politiku na podporu nezávislého európskeho oceliarskeho priemyslu. Ak si chce oceliarsky priemysel zachovať nezávislosť, musí ukázať, že je pripravený čeliť budúcim výzvam pomocou inovácie a ekologizácie. Prípadná podpora zo strany EÚ smie slúžiť len na to, aby zvýšila dynamiku procesu zmien, ktorý musí oceliarsky priemysel začať sám;
4. zdôrazňuje zložitú ekonomickú situáciu v dôsledku ktorej musí Európska únia, so svojou celkovou výrobnou kapacitou v objeme 217 miliónov ton ocele ročne a reálnou výrobou v objeme približne 11 % celosvetovej výroby, čeliť problémom, ktoré sa objavili v celosvetovom meradle v súvislosti s nadmernou kapacitou a slabým dopytom na trhu;
5. vzhľadom na skutočnosť, že dopyt po oceli závisí v EÚ „od hospodárskej a finančnej situácie niekoľkých kľúčových odvetví využívajúcich ocel“, akým je napr. stavebníctvo a automobilový priemysel⁽¹⁾, odkazuje na svoje stanovisko o priemyselnej politike⁽²⁾ a stanovisko na tému „CARS 2020: Akčný plán pre konkurencieschopný a udržateľný automobilový priemysel v Európe“⁽³⁾;
6. sa domnieva, že stavebníctvo je jedným z odvetví, ktoré sú najväčšími spotrebiteľmi ocele, a preto je potrebné uprednostňovať všetko, čo je spojené s udržateľným stavebníctvom a energetickou účinnosťou, a to najmä v rámci, ktorý by sa mohol označiť ako „obnova verejných budov“, pričom ťažiskovým bodom by mohol byť európsky program sociálneho bývania, ktorého vypracovanie už viackrát žiadal VR aj Európsky parlament;
7. pripomína, že v posledných rokoch a v nadväznosti na zreteľné spomalenie priemyselnej aktivity museli mnohé z približne 500 výrobných miest v 23 členských štátoch výrazne obmedziť svoju výrobu, pričom ďalšie výrobné miesta ju museli definitívne zastaviť, v dôsledku čoho došlo k strate približne 40 000 pracovných miest;
8. poukazuje na to, že táto ťažká hospodárska situácia negatívne ovplyvnila hospodársku a sociálnu súdržnosť v príslušných oblastiach;
9. uznáva, že je potrebné vytvoriť európsku stratégiu pre budúcnosť celého európskeho oceliarskeho priemyslu;
10. sa domnieva, že je potrebné, aby boli do tohto procesu priamo zapojené regionálne a miestne samosprávy, pričom je nevyhnutné rešpektovať územné špecifiká a danosti a zohľadniť skutočnosť, že tieto samosprávy sú najvhodnejšími inštitúciami, pokiaľ ide o posúdenie výziev v hospodárskej a sociálnej oblasti a reálnu potrebu a využitie ďalších investícií na vytváranie a zachovanie pracovných miest, ako aj hľadanie možných zdrojov pre takéto investície, a tiež najlepšie poznajú problémy v oblasti posudzovania vplyvu na životné prostredie;
11. sa domnieva, že úsilie zamerané na posilnenie konkurencieschopnosti EÚ musí vychádzať zo zásady transparentnosti a prostredia vhodného na podnikanie. Európsky oceliarsky priemysel môže prevýšiť konkurenciu zručnosťami, schopnosťou inovácie a kvalitou;

⁽¹⁾ COM(2013) 407 final.

⁽²⁾ Stanovisko VR z 11. apríla 2013 na tému „Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva“, spravodajca: Claude Gewerc (FR/SES), CDR2255-2012_00_00_TRA_AC.

⁽³⁾ Návrh stanoviska VR (spravodajca: Christian Buchmann (AT/SES)), CDR1997-2013_00_00_TRA_PA.

12. podporuje aktívnu priemyselnú politiku zameranú na rozvoj konkurencieschopnosti oceliarskeho priemyslu EÚ a podľa možnosti na ochranu alebo rozšírenie, prioritou je však zachovanie súčasných výrobných a pracovných miest, najmä prostredníctvom zhodnotenia spracovania a recyklovania, aby toto odvetvie neprišlo o poznatky a zručnosti v metalurgickej oblasti, ktoré pracovníci nadobudli počas niekoľkých desaťročí;
13. z toho dôvodu žiada, aby sa zaviedli programy na priebežnú odbornú prípravu pracovníkov pôsobiacich v závodoch, ktoré môže zasiahnuť reštrukturalizácia, s cieľom rozvíjať ich zručnosti v oceliarskych profesiách;
14. ako ďalšiu pomoc žiada prijať doplnkové opatrenia na rekvalifikáciu pracovníkov, ktorých postihlo zastavenie výroby alebo reštrukturalizácia výrobných miest, tým, že sa rozšíria možnosti využitia štrukturálnych fondov prostredníctvom revízie Európskeho fondu na prispôbenie sa globalizácii (FEM) a vytvoria sa programy prispôbené potrebám jednotlivcov a územným špecifikám, pričom by sa mali zachovať a zhodnotiť ich zručnosti v danom odvetví;
15. žiada vytvoriť systém na poskytnutie finančnej pomoci oblastiam, ktoré zasiahla reštrukturalizácia alebo zatvorenie výrobných miest, ktorý bude zameraný na odbornú rekvalifikáciu pracovníkov a na hospodársku diverzifikáciu a bude založený na zdrojoch zapájajúcich verejné a súkromné hospodárske subjekty;
16. kladie dôraz na koordinovaný prístup všetkých verejných orgánov pri vypracúvaní a zavádzaní reštrukturalizačných opatrení týkajúcich sa oceliarskeho odvetvia;
17. oceňuje, že na úrovni EÚ bola vytvorená skupina na vysokej úrovni pre oceľ. Ľutuje však, že skupina sa stretáva len raz ročne, a navrhuje, aby na týchto schôdzkach bol prítomný jeden zástupca Výboru regiónov, ako aj zástupcovia regionálnych a miestnych samospráv, s cieľom podporovať spoluprácu a výmenu informácií a osvedčených postupov medzi hlavnými zúčastnenými stranami v členských štátoch;
18. sa okrem toho domnieva, že do 12 mesiacov po prijatí akčného plánu je potrebné pristúpiť k jeho hodnoteniu;
19. žiada, aby sa rozvinul rozšírený sociálny dialóg v záujme prekonania krízy a aby sa sociálni partneri priamo a intenzívne zapojili všeobecne do priemyselnej politiky a zvlášť do politiky na podporu oceliarskeho odvetvia;
20. konštatuje, že podmienkou udržateľného rastu v Európskej únii je komplexný priemyselný model založený na inovácii a rozsiahlych investíciách do nových technológií;
21. konštatuje, že európsky oceliarsky priemysel musí ponúknuť kvalitné inovatívne výrobky, ktoré budú zodpovedať potrebám trhu odlišiť európske oceliarstvo od svojich konkurentov, pričom tento prístup si bude vyžadovať rozsiahle investície do nákladných druhov výroby alebo transformácie a do výskumu a rozvoja;
22. sa domnieva, že pomoc určená na inováciu by sa mala rozšíriť na všetky činnosti spojené s oceliarstvom. V rámci programu Horizont 2020 by sa preto mali zaviesť finančné nástroje EIB na podporu spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácie medzi oceliarskymi podnikmi a regiónmi, kde sídli, v záujme posilnenia a udržateľnosti hospodárskej činnosti;
23. opätovne žiada, aby sa investovalo do zvyšovania kvalifikácie a odbornej prípravy, s cieľom podporiť diverzifikáciu, špecializáciu a inováciu odvetvia hutníctva, aby sa stalo konkurencieschopnejším v budúcnosti;
24. podporuje úsilie Komisie podporovať opatrenia na rozvoj zručností, ako aj opatrenia zamerané na zamestnanosť mladých ľudí v oceliarskom odvetví. Vyjadruje však poľutovanie nad tým, že oznámenie Komisie nenavrhuje žiadne opatrenia na podporu prenosu zručností v rámci podnikov;
25. víta skutočnosť, že akčný plán kladie dôraz na podporu inovácie určenej na rozvoj technológií, ktoré by boli čistejšie a úspornejšie z hľadiska zdrojov a energií, aby sa znížili náklady a rešpektoval sa rámec európskej politiky v oblasti klímy do roku 2030;
26. vyzýva Komisiu, aby na celoeurópskej úrovni uprednostňovala výrobu ocele z oblúkových elektrických pecí s výrazne nižšími emisiami oxidu uhličitého v porovnaní s výrobou ocele z primárnych surovín;

27. opakovane vyjadruje podporu ekologickému priemyselnému prístupu zameranému na recykláciu materiálov a kontrolu spotreby energie;
28. v tejto súvislosti zdôrazňuje, že oceľ sa vyznačuje vysokým stupňom recyklovateľnosti a že výrobou ocele z oceľového šrotu namiesto zo surovej rudy sa znižuje spotreba energie približne o 75 % a ušetrí sa približne 90 % vstupných surovín;
29. opakovane podporuje investície do oblasti inovácie, zlepšovanie podmienok prístupu na trh, ku kapitálu, ľudským zdrojom a kvalifikácii, ktoré sú hlavnými piliermi silnejšej priemyselnej politiky;
30. povzbudzuje Komisiu, aby pokračovala v hodnotení nákladov, ktorými zatažuje oceliarsky priemysel v súvislosti s predpismi a aby zhodnotila ich vplyv na konkurencieschopnosť;
31. podporuje úsilie Komisie začať uvažovať o znížení výrobných nákladov pre európsky oceliarsky priemysel. Diskusie by sa mali zamerať na inovácie, energetickú účinnosť a ekologické aspekty;
32. osobitne zdôrazňuje, že je potrebné umožniť odvetviam s vysokou spotrebou elektrickej energie uzatvárať dlhodobé zmluvy o dodávkach v rozpätí minimálne 10 rokov s dostatočne vymedzenými doložkami o preskúmaní s cieľom zabezpečiť pravidelnosť zásobovania v udržateľnom zmluvnom rámci, kontrolu nákladov, a tým aj konkurencieschopnosť odvetvia;
33. pokladá za nutné posilniť siete nákladnej dopravy, ktoré majú pre regióny kľúčový význam, hlavne v prípade vzdialených a cezhraničných regiónov;
34. víta návrh Komisie na podporu dopytu po oceli vyrobenej v EÚ, tak v rámci EÚ, ako aj mimo nej, najmä prostredníctvom cielených opatrení na posilnenie dopytu v automobilovom a udržateľnom stavebnom odvetví;
35. vyzýva Komisiu, aby podporovala diverzifikáciu oceliarskeho priemyslu, v snahe znížiť závislosť od dopytu a zminimalizovať riziká, ktoré z toho vyplývajú;
36. podporuje úsilie vytvoriť európske normy pre udržateľnú výrobu výrobkov z ocele určených pre stavebníctvo a zaviesť certifikát kvality („SustSteel“), ktorý môže prispieť k zvýšeniu hodnoty a konkurencieschopnosti európskych výrobkov;
37. zdôrazňuje, že v záujme hospodárskej a sociálnej súdržnosti Európskej únie a konkurencieschopnosti európskych podnikov na svetovom trhu je dôležité brániť európske normy v oblasti sociálnej politiky, životného prostredia, ochrany klímy, bezpečnosti pri práci a v oblasti pracovných podmienok;
38. podporuje úsilie Komisie zakročiť v spolupráci s tretími krajinami proti nekalým obchodným praktikám a presadzovať, okrem iného, rovnaké zaobchádzanie;
39. domnieva sa, že z dlhodobého hľadiska stojí pred oceliarskym odvetvím dôležitá výzva zabezpečiť voľný a otvorený obchod s oceľou a oceliarskymi výrobkami, a konštatuje, že napriek úsiliu, ktoré Komisia vyvinula v súvislosti s docielením liberalizácie medzinárodného obchodu v rámci WTO, odhady oceliarskeho priemyslu vychádzajú zo zásady, že na približne 65 % svetového trhu s oceľou sa naďalej uplatňujú najrôznejšie protekcionistické prekážky;
40. súhlasí s názorom Komisie, že rokovanie o obchodných dohodách na bilaterálnej úrovni, najmä o dohodách o voľnom obchode, môže byť dôležitým nástrojom, ktorý pomôže zaviesť spravodlivé podmienky pre podniky v Európskej únii;
41. vyzýva Komisiu, aby sa riadila zásadou reciprocity noriem v rámci rokovaní o dohodách, a to na bilaterálnej úrovni, ako aj na úrovni WTO;
42. povzbudzuje Komisiu, aby v prípade potreby neváhala a čo najdôslednejšie a najrozhodnejšie uplatnila opatrenia proti nespravodlivým obchodným politikám tretích krajín a aby začala postupne modernizovať svoje nástroje na ochranu obchodu;

43. vyzýva Komisiu, aby dôkladne preskúmala, či systém „Surveillance 2“ zaisťuje aspoň rovnaké záruky z hľadiska dohľadu a kontroly v boji proti nekalému subvencovaniu a dumpingu, ako systém predbežného dohľadu nad dovozom určitých železných a oceľových výrobkov (nariadenie (EÚ) č. 1241/2009);
44. okrem toho vyjadruje obavy v súvislosti s dlhými lehotami, ktoré Európska komisia potrebuje na zavedenie protidumpingových nástrojov (v priemere dva roky), zatiaľ čo v USA na to stačí len šesť mesiacov, a vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia, aby mohla konať rýchlejšie;
45. podporuje úsilie Komisie urobiť všetko preto, aby sa zaručil slobodný prístup k trhom s prvotnými a druhotnými surovinami, a to najmä k trhom so železnou rudou, koksom a recyklovateľnými materiálmi. Tento slobodný prístup považuje za základnú podmienku na zabezpečenie konkurencieschopného európskeho oceliarskeho priemyslu v celosvetovom meradle;
46. považuje vyššiu produktivitu, dobré investičné prostredie a inovačné úsilie za dôležité podmienky pre rozvoj oceliarskeho priemyslu a jeho dlhodobé prežitie v EÚ. Okrem toho by dobrým spôsobom na zníženie energetických nákladov bola aj lepšia energetická účinnosť, čo by mohlo prispieť k zvýšeniu konkurencieschopnosti;
47. poukazuje na to, že v oznámení Komisie sa neuvádzajú náklady na logistiku, a to najmä náklady spojené s námornou dopravou, zásobovaním surovinami, bezpečnosťou zásobovania a hospodárskym rozvojom spojeným s prístavnými činnosťami;
48. súhlasí so zámerom Komisie zasadzovať sa za zlepšovanie všeobecných parametrov, ktoré určujú potenciál rastu oceliarskeho priemyslu v Európskej únii, ako je bezpečnosť dodávok energie a konkurencieschopné ceny energií, ako aj podpora výroby, pri ktorej sa hospodárnejšie využívajú zdroje a produkuje menej emisií CO₂;
49. podporuje všetky iniciatívy zamerané na zabezpečenie monitoringu a kontroly komoditných trhov, vrátane trhu so železným šrotom, v snahe bojovať proti jeho nezákonnému vývozu;
50. vyzýva Komisiu, aby v súvislosti s navrhovanými opatreniami nezanedbala vypracovanie analýzy ich nákladov a prínosov s cieľom podporiť európsky oceliarsky priemysel a zaručiť, aby tieto opatrenia neboli v protiklade s inými európskymi politikami, a to najmä s politikami na ochranu životného prostredia, klímy a udržateľného rozvoja;
51. sa domnieva, že opatrenia navrhované prostredníctvom akčného plánu pre konkurencieschopný a udržateľný oceliarsky priemysel v Európe nie sú samy osebe cieľom, ale musí ich nutne dopĺňať úsilie priemyselného odvetvia vyvíjané na podporu investícií a vytváranie pracovných miest na výrobných miestach v Európe;
52. konštatuje, že akčný plán vo svojej súčasnej podobe nie je v rozpore so zásadou subsidiarity a proporcionality vzhľadom na to, že je v súlade s článkom 173 ZFEÚ, v ktorom sa stanovuje, že EÚ má právomoc podpory v oblasti priemyselnej politiky;
53. naliehavo žiada, aby Komisia v súlade s článkom 173 ZFEÚ preskúmala možnosti, ktoré ponúka Lisabonská zmluva v oblasti priemyselnej politiky, a najmä aby vyvinula všetku potrebnú iniciatívu na podporu koordinácie členských štátov v oblasti priemyselnej politiky, a to tak, že vypracuje usmernenia a ukazovatele, bude organizovať výmenu osvedčených postupov a pripraví prvky potrebné na dohľad a pravidelné vyhodnocovanie.

V Bruseli 28. novembra 2013

*Predseda
Výboru regiónov*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO